

درس چهاردهم : دستاوردهای انقلاب اسلامی در استان

مقدمه

وجود مردمانی مهمان نواز در طول تاریخ، حماسه سازان در پیروزی انقلاب اسلامی و فداکاری در طول هشت سال دفاع مقدس که با نثار جان و مال خود بر عزت و عظمت این سرزمین مقدس افزودند، برگ زرینی دیگر بر افتخارات مردم دیار کریمان است.

امروزه با گذشت بیش از سی و پنج سال از عمر پربرکت نظام جمهوری اسلامی و با وجود تهدیدات و توطئه های دشمنان، با همت والای مردمان سخت کوش این دیار، توسعه همه جانبه در بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهرها و روستاهای این استان صورت گرفته است که در این فصل با گزیده ای از آنها آشنا می شویم.

دستاوردهای انقلاب اسلامی

در این درس سعی داریم دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در طول سی ساله انقلاب اسلامی را در سه فصل

(۱) امور تولیدی

(۲) امور زیر بنایی

(۳) امور اجتماعی و فرهنگی برای شما دانش آموزان عزیز بیان کنیم.

۱- امور تولیدی

کشاورزی : همان طوری که در درس قبل آموختید استان کرمان یکی از مهم ترین قطب های کشاورزی ایران محسوب می شود که در تأمین بخش قابل ملاحظه ای از مواد غذایی کشور نقش مؤثری دارد (جدول ۱-۶).

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

بیشتر بدانیم

- در سال‌های اخیر به دلیل موارد زیر کاشت محصولات کشاورزی در استان با کاهش رو به‌رو بوده است :
- الف) خشکسالی‌های متوالی چندین سال اخیر
- ب) محدودیت منابع آبی استان
- ج) افت سطح آب‌های زیر زمینی به دلیل بهره‌برداری نادرست
- د) نوسانات سطح زیر کشت به دلیل تناوب زراعی

زراعت و باغداری : از مهم‌ترین محصولات زراعی استان می‌توان به گندم، جو، محصولات جالیزی (هندوانه، خیار و...) نباتات علوفه‌ای (یونجه، ذرت علوفه‌ای و...)، انواع سبزیجات و حبوبات اشاره کرد. توان کشاورزی که استان کرمان دارد در کمتر جایی از کشور ایران یافت می‌شود که در یک سال زراعی ۳ نوبت سیب زمینی و پیاز، ۴ نوبت خیار، ۳ نوبت هندوانه، ۲ نوبت گوجه فرنگی، ۲ نوبت ذرت و... کاشت و برداشت صورت گیرد.

جدول ۱-۶- عمده‌ترین محصولات کشاورزی استان (سال ۱۳۸۸)

ردیف	نام محصول	میزان تولید به تن	شهرستان‌های عمده تولید کننده	رتبه در کشور
۱	پسته	۹۰۸۵۶	رفسنجان - زرنده - سیرجان و...	۱
۲	غلات	۴۱۷۹۵۹/۵	ارزوئیه - بردسیر - سیرجان و...	۶
۳	حبوبات	۱۳۷۱/۶	جیرفت - بردسیر و...	۶
۴	محصولات جالیزی	۱۱۷۱۷۲۸	جیرفت - رودبار جنوب - کهنوچ - عنبرآباد - فاریاب - ارزوئیه	۲
۵	نباتات علوفه‌ای	۱۹۴۳۸۸	بم - شهر بابک و...	۴
۶	سبزیجات	۷۳۵۷۲۲/۵	جیرفت - بردسیر و...	۱
۷	پنبه	۳۹۱۱	ارزوئیه - بافت	۹
۸	مرکبات	۴۷۶۸۹۴	بم - جیرفت و شهداد و کهنوچ - ارزوئیه - عنبرآباد	۳
۹	بادام	۱۰۹۶۸	شهر بابک	۳
۱۰	گردو	۱۸۷۷۴	بافت - رابر	۱
۱۱	خرما	۲۱۲۷۸۹	بم - منوجان - رودبار - کهنوچ - جیرفت	۱
۱۲	پرورش گل	۶۸۱۸	بردسیر (لاله زار)	۲
۱۳	سنجد	۶۸۹	کوهبنان - زرنده	۱
۱۴	انجیر	۴۴۸۹	کرمان - بافت - اسفندقه	۲

پرتقال

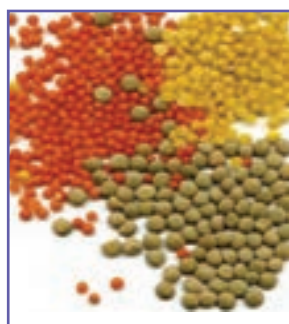
پسته

خرما

گردو

حبوبات

گل محمدی

پنبه

خیار

هندوانه

نارنگی

لیمو شیرین

گندم

زیره

سنجد

انجیر

زنبور عسل

شکل ۱-۶- مهم ترین تولیدات بخش کشاورزی استان

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

دامداری و دامپروری: از مهم‌ترین عوامل توسعه دامپروری و دامداری در استان می‌توان به تنوع اقلیمی، وسعت مراتع، وجود مناطق ییلاقی و قشلاقی مناسب و نزدیک به هم، سطح زیر کشت قابل توجه محصولات نباتی و علوفه‌ای و وجود دامپرورانی سخت‌کوش و قانع اشاره کرد.

فعالیت

- ۱- مهم‌ترین مشکلاتی که کشاورزان شهرستان شما برای تولید محصول خود دارند چیست؟
- ۲- شما برای برطرف کردن این مشکلات چه راهکارهایی را ارائه می‌دهید؟

برای مطالعه

در مجموع جمعیت دامی استان حدود ۵ درصد از کل دام‌های کشور را به خود اختصاص داده است. بیشترین آمار گوسفند و بز متعلق به شهرستان بافت با ۱۰۳۲۶۵۰ رأس و بیشترین گاو متعلق به شهرستان بم با ۳۵۵۳۳ رأس و بیشترین شتر، خاص شهرستان رودبار است که تعداد ۱۱۶۰۰ نفر شتر در این شهرستان وجود دارد. در استان کرمان به میزان ۶۶۲۸۴ کندو زنبور عسل وجود دارد که میزان ۵۶۲۵۰۱ کیلوگرم عسل تولید می‌کنند. مهم‌ترین شهرستان‌های تولید کننده بافت - رابر - شهر بابک است. در استان کرمان ۱۲۲ واحد پرورش ماهی وجود دارد که ۱۰۷۶ تن انواع آبزیان را تولید می‌کنند. در بین شهرستان‌های استان جیرفت با ۴۶۸ و کرمان با ۱۴۰ تن بیشترین تولید را دارند.

زیره: از محصولات خودرو و طبیعی کرمان بوده و زیستگاه اصلی‌اش نیز کرمان است. بیش از ۸۰ درصد محصول مرغوب کرمان از کوه‌های جوپار حاصل می‌شود. همچنین در مناطقی مانند جوشان، سیرچ، کوه‌های صاحب الزمان، دهبکری، بحر آسمان، جبال بارز، اسفندقه، کوهبنان، ارتفاعات جنوبی قریه ده نو و سنگ سی ریز زرنند مشهور به کوه زیرو، ارتفاعات حد غربی کفه نمک سیرجان مشهور به کوه خواجویی، ارتفاعات خبر، دهرسد، قادر آباد، منطقه کوهستانی لنگر و سه بنه رابر، کوه هزار، کوه لاله زار و کوه شاه وجود دارد. سه نمونه محصول از این منطقه حاصل می‌شود: ۱- زیره هفتادم: رویش در دامنه‌های کوه و در مناطق گرم‌تر - برداشت ۷۰ روز پس از عید، ۲- زیره نودم: رویش در ارتفاعات بالاتر و برداشت ۹۰ روز پس از عید درشت‌تر و معطرتر، ۳- زیره کبکو: رویش در نزدیکی یخچال‌ها و در ارتفاعات بالای ۳۰۰۰ متر، بدون عطر و درشت‌تر از نوع اول است و معمولاً خوراک کبک‌ها و سایر پرندگان می‌شود.

شکل ۲-۶- گل‌های زیره کوه‌های چوپار کرمان

اکثر رویش‌گاه‌های زیره دارای بارندگی سالیانه بیش از ۲۰۰ میلیمتر می‌باشند. این گیاه بین ارتفاع ۱۷۰۰ تا ۳۵۰۰ متر از سطح دریا در استان کرمان دیده می‌شود. در استان کرمان سالیانه بین ۱۰ تا ۲۵ تن زیره از حدود ۱۰۰۰۰۰ هکتار مناطق زیره خیز استان برداشت می‌شود.

شکل ۴-۶- فرودگاه کرمان

شکل ۳-۶- محور ارتباطی کرمان- باغین

۲- امور زیر بنایی

راه و ترابری: تسهیلات حمل و نقل یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌های کشور محسوب می‌شود و از ارکان هر نوع توسعه محسوب می‌شود؛ نمودار ۱-۶ میزان رشد بزرگراه‌های استان را نشان می‌دهد. از مهم‌ترین عوامل توسعه راه‌ها در استان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

(الف) افزایش اعتبارات عمرانی

(ب) تفکیک اداره کل راه و ترابری جنوب استان و افزایش حجم فعالیت‌های عمرانی

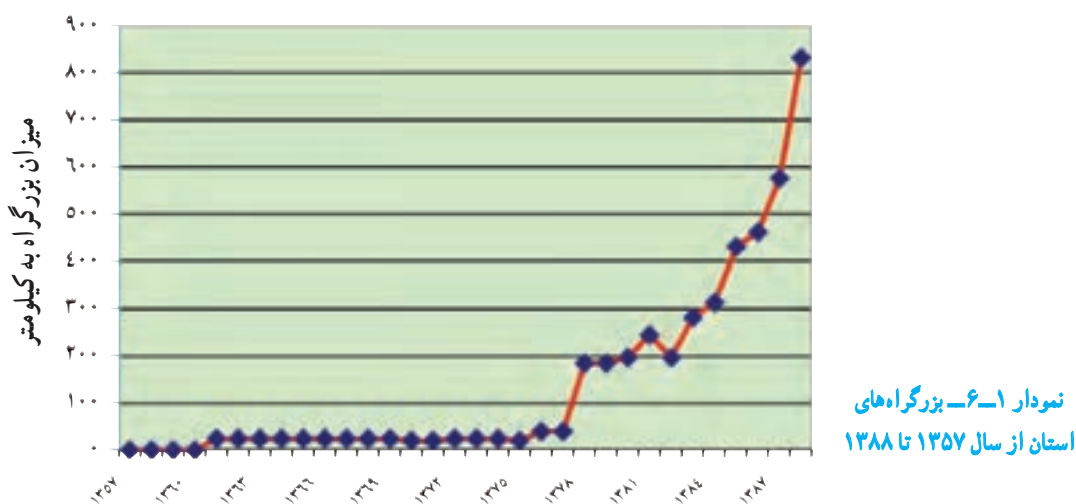
(ج) ایجاد ستاد راهبردی جنوب استان

(د) افزایش اعتبارات پس از سفر مقام معظم رهبری و همچنین سفر هیئت محترم دولت به استان.

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

جدول ۶-۲ - مقایسه فعالیت راه سازی استان در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۷

ردیف	نوع راه ارتباطی	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۷	میانگین رشد سالانه
۱	طول بزرگراه	۰	۸۲۶	۲۷/۵ کیلومتر
۲	راه اصلی آسفalte	۱۱۸۳	۱۵۵۹	۱۲/۵۳ کیلومتر
۳	راه فرعی آسفalte	۳۰۴	۲۶۳۰	۷۷/۵۳ کیلومتر
۴	راه روستایی آسفalte	۱۰۳	۴۲۳۳	۱۳۷/۶ کیلومتر

فعالیت

از بررسی نمودار ۶-۱ و جدول ۶-۲ رشد راه های استان کرمان چه نتیجه ای می گیریم؟

راه آهن : تا پیروزی انقلاب اسلامی تنها محور زرنده به کرمان از حمل و نقل ریلی برخوردار بود، در حالی که اکنون قسمتی از شبکه مهم و حیاتی ریلی شمال به جنوب (تهران - سیرجان - بندر عباس) و خط آهن جنوب شرق کشور (که قادر است بندر سنگاپور را در جنوب شرق آسیا به فرانسه در اروپا متصل نماید) در استان کرمان واقع شده است که ۹۹۴ کیلومتر طول دارد و ۲۰ ایستگاه در این محدوده ریلی قرار دارد. این خطوط ریلی که از مهم ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است نقش مهمی در ترانزیت کالا از آسیای مرکزی به آب های آزاد دارد.

فرودگاه : قبل از پیروزی انقلاب اسلامی فقط در مرکز استان یک فرودگاه معمولی وجود داشت که بعد از پیروزی انقلاب فرودگاه های بهم، سیرجان و جیرفت به فرودگاه های قبلی اضافه شد و فرودگاه کرمان نیز به سیستم نوابری جدید مجهز و به فرودگاه

بین‌المللی مبدل شد.

مخابرات : بی‌شک مخابرات در پیشرفت تکنولوژی، شکوفایی اقتصادی، روابط اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، کاهش آلودگی هوا، ترافیک و تبادل اطلاعات نقش با اهمیت و مؤثری دارد. شاخصه‌های ارتباطی در استان بعد از پیروزی انقلاب رشد قابل توجه‌ای داشته که این رشد در ۵ ساله اخیر بسیار چشمگیر بوده است به نحوی که ضریب نفوذ تلفن همراه با واگذاری ۱۴۵۰۰۰۰ خط از ۱۸ درصد در سال ۸۵ به ۴۴/۵ درصد در سال ۸۸ رسیده است. همچنین ضریب نفوذ اینترنت از ۸ درصد در سال ۸۵ به ۳۴/۹ درصد در سال ۸۸ رسیده است.

انرژی : تعداد مشترکین برق قبل از انقلاب برابر با ۱۲۲۳۵۸ بوده است که این میزان در سال ۸۷ به ۷۲۷۱۶۰ افزایش یافت. از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب، با تلاش دولت مردان، برق دار شدن تمامی روستاهای با ۲۰ خانوار در استان در سال ۱۳۸۹ است. بیشترین میزان مصرف برق در سال‌های اخیر مربوط به بخش کشاورزی بوده که به دلیل برقی کردن چاه‌های آبی بوده است.

برای مطالعه

قبل از انقلاب ظرفیت تولید برق استان کرمان ۶۰ مگاوات بوده که در حال حاضر ۲۰۲۲ مگاوات است و این میزان با قبل از انقلاب قابل مقایسه نیست.

نیروگاه سیکل ترکیبی کرمان بزرگ‌ترین نیروگاه ترکیبی گاز و بخار کشور با تولید ۱۹۱۲ مگاوات برق در سال می‌تواند بیش از ظرفیت مورد نیاز، برق تولید کند و اگر معادن فراوانی که در این استان وجود دارد مورد بهره‌برداری قرار گیرند، از لحاظ برق مشکلی پیش نخواهد آمد.

شکل ۵-۶- سد جیرفت (سالانه ۸۰ مگاوات ساعت انرژی برق تولید می‌کند)

شکل ۶-۶- نیروگاه سیکل ترکیبی کرمان

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

آب: در سال ۸۷ بخش قابل توجهی از مناطق شهری (۹۳ درصد) و مناطق روستایی (تقریباً ۷۲ درصد از کل روستاهای بالای ۲۰ خانوار) دارای شبکه آب آشامیدنی سالم و بهداشتی بوده‌اند.

بیشتر بدانیم

در بین شهرستان‌های استان بیشترین میزان مصرف آب در شبانه‌روز متعلق به کیانشهر (پادانا) در شهرستان کوهبنان است که ۱۳۰۰ لیتر به ازای هر انشعاب مصرف دارند و در جایگاه‌های بعدی سرچشمه و جیرفت با ۱۲۰۰ و ۱۱۳۳ لیتر قرار دارند. همچنین از نظر مصرف کم، شهرستان سیرجان و ریحانشهر (ریگ‌آباد) زرنده با ۴۰۰ لیتر در شبانه‌روز قرار دارند.

شهرهای رودبار با ۷۴ درصد، قلعه گنج با ۷۳ درصد، منوجان با ۶۸ درصد، بیشترین پرت آب در شبکه آشامیدنی را به خود اختصاص داده‌اند. این در حالی است که متوسط استان ۳۱ درصد است.

صنایع و معادن: استان کرمان را بهشت معادن ایران می‌دانند و به دلیل پتانسیل بالای معدنی امکانات بالقوه زیادی برای ایجاد صنایع وابسته به محصولات معدنی دارد. بعضی از این معادن از غنی‌ترین معادن در سطح کل کشور می‌باشند. هم‌اکنون در این استان بیش از ۱۵۰ نوع معدن شناسایی شده است. شناخت منابع معدنی استان جهت استفاده مفید و مؤثر آنها و ایجاد و توسعه صنایع کوچک و بزرگ وابسته به آن می‌تواند نقش مهمی در برنامه‌ریزی‌های صنعتی و عمرانی و نیز بهبود وضع اقتصادی استان داشته باشد.

برای مطالعه

این استان از لحاظ زمین‌شناسی و ذخائر معدنی دارای موقعیت ویژه‌ای است. بهره‌برداری از معادن فلزی مانند: آهن، مس، سرب و روی دارای سابقه چند هزار ساله در استان‌اند. عمده‌ترین معادن استان شامل معادن مس سرچشمه به ذخیره یک میلیارد تن، مس میدوک شهر بابک به ذخیره ۸۰ میلیون تن، مس چهارگنبد به ذخیره ۴۵ میلیون تن و همچنین هشت معدن ذغال سنگ با ذخیره‌ای معادل ۲۰۰ میلیون تن، ۱۰ معدن سرب و روی و معادن سنگ آهن گل‌گهر سیرجان به ذخیره‌ای بیش از یک میلیارد تن و جلال‌آباد زرنده با ذخیره‌ای معادل ۱۵۰ میلیون تن کرومیت بافت و اسفندقه و فاریاب جیرفت با ذخائری معادل یک میلیون تن همچنین ذخائر غیر فلزی سولفات دوسود راین، باریت رفسنجان، دولومیت سیرجان و سیلیس شهر بابک و رفسنجان است. علاوه بر آن معادن سنگ تزئینی استان کرمان به لحاظ میزان ذخیره انبوه و تنوع و کیفیت دارای جایگاه ویژه‌ای است. در سال‌های اخیر پروانه‌های

بهره برداری معادن در استان رشد چشمگیری داشته به نحوی که سال ۸۸ نسبت به سال ۸۶ از رشد ۴۶/۵ درصدی برخوردار بوده است. استان کرمان از نظر ارزش تولیدات معدنی ۴۵ درصد از کل تولیدات معدنی کشور را به خود اختصاص داده که از این نظر رتبه اول را در کشور به خود اختصاص داده است. همچنین از نظر شاغلین در معدن و سرمایه گذاری در معادن مقام اول کشور را دارا است.

شکل ۸-۶- کارخانه مس خاتون آباد شهرپاک

شکل ۷-۶- کارخانه زغال شویی زرنند

فعالیت

- ۱- در محل زندگی شما کدام یک از طرح‌های زیر بنایی گفته شده اجرا شده است؟
- ۲- به کمک دبیر خود از یکی از طرح‌های اجرا شده یا در حال اجرا در محل سکونت خود بازدیدی بعمل آورید. از مجریان طرح، هدف از اجرای آن را جویا شوید.

۳- امور فرهنگی و اجتماعی

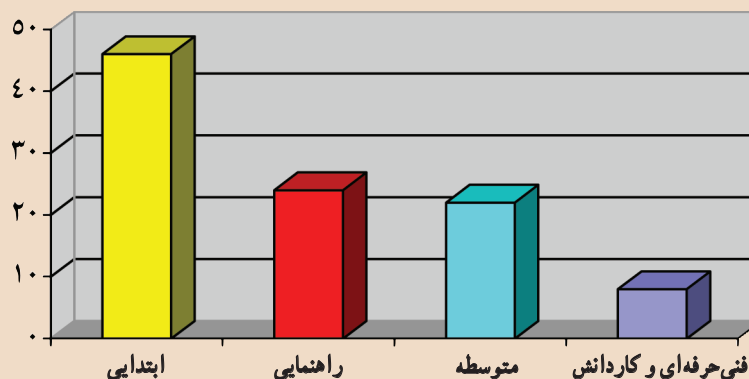
آموزش و پرورش : آموزش و پرورش به عنوان بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی، رسالتی خطیر در تربیت نسل جوان دارد. با نگاهی عمیق به اهداف آموزش و پرورش می‌توان دریافت که : تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی و معنوی، رشد فضایل اخلاقی، ارتقای بینش اجتماعی و سیاسی، ایجاد روحیه شجاعت و عدالت، ترویج فرهنگ خدمت به مردم، پابندی به نظم و انضباط اجتماعی، قانون‌گرایی و... که تمامی دوره فعالیت آن وزارتخانه در طول شکوفایی انقلاب اسلامی در جهت تحقق این اهداف بوده است.

برای مطالعه

در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ تعداد ۵۴۵۶۹۶ نفر دانش آموز در ۶۲۲۶ آموزشگاه دولتی و غیرانتفاعی مشغول به تحصیل بودند. نمودار ۶-۲ درصد دانش آموزان را در مقاطع مختلف نشان می دهد.

آیا می دانید در دوره متوسطه تعداد ۱۰۰۱ آموزشگاه در استان وجود دارد که ۵۲۶۷ کلاس درس است و تعداد ۱۲۳۲۴۵ دانش آموز تحصیل می کنند. بیشترین تراکم دانش آموز در کلاس متعلق به منوجان و رودبار جنوب با ۲۸/۱ و ۲۹/۶ و کم تراکم ترین کلاس ها دوره متوسطه متعلق به کوهبنان و راور با ۱۸/۶ و ۱۹/۵ دانش آموز است.

نمودار ۶-۲- درصد تعداد دانش آموزان استان در مقاطع مختلف تحصیلی

از دستاوردهای مهم آموزشی در سطح استان می توان به موفقیت دانش آموزان در قبولی دانشگاه ها اشاره و کسب ۶ رتبه تک رقی، ۷۹ رتبه دو رقی، ۴۴۵ رتبه سه رقی و کسب رتبه های اول در گروه آزمایشی هنر و ادبیات و علوم انسانی در کنکور ۸۸ اشاره کرد.

درصد بایسواد استان در ابتدای انقلاب اسلامی ۴۵ درصد بوده، در حالی که این عدد به ۸۶ درصد در سال ۸۷ رسیده است، که نشان از درایت و همت نظام مقدس جمهوری اسلامی جهت کاهش بیسوادی و ریشه کنی آن است. با این روند انتظار می رود که در طول ۵ ساله اول دهه ۹۰ شاهد جشن ریشه کن شدن بیسوادی در استان کرمان باشیم.

آموزش عالی

در استان کرمان جهت گیری اهداف دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی به سوی ایجاد بستری مناسب برای آموزش، تحقیق و فناوری طی ۳۰ ساله پس از پیروزی انقلاب اسلامی بوده است.

در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ در مجموع ۹۹۰۲۵ نفر دانشجو در مراکز آموزش عالی استان مشغول به تحصیل بودند که با توجه به تعداد دانشجو در سال های اولیه انقلاب ۱۱۳۲ نفر، نشان از رشد قابل توجه آن دارد.

از شاخص‌ترین دانشگاه‌های استان می‌توان به شهید باهنر کرمان، علوم پزشکی کرمان و... اشاره کرد.

شکل ۹-۶- دانشگاه شهید باهنر کرمان

شکل ۱۰-۶- دانشگاه ولی عصر رفسنجان

- کاردانی
- کارشناسی
- کارشناسی ارشد
- دکتری

نمودار ۳-۶- تعداد دانشجویان مراکز آموزش عالی استان به تفکیک مقطع تحصیلی طی سال تحصیلی ۱۳۸۷-۸۸

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

جدول ۳-۶- مشخصات مهم ترین مراکز آموزش عالی استان

ردیف	نام دانشگاه	تعداد دانشکده / مرکز	تعداد رشته	تعداد دانشجو	دوره های تحصیلی
۱	شهید باهنر کرمان	۱۴	۱۰۲	۱۶۲۷۵	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد - دکترا
۲	دانشگاه ولی عصر رفسنجان	۵	۲۵	۶۳۰۰	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد - دکترا
۳	علوم پزشکی کرمان	۱۰	۸۲	۴۱۰۰	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد - دکترا - دکترای تخصصی - دکترای فوق تخصصی
۴	علوم پزشکی رفسنجان	۳	۱۰	۱۳۴۹	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد - دکترا
۵	دانشگاه پیام نور کرمان	۳۰ مرکز	۶۸	۴۰۳۴۹	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد
۶	دانشگاه شهید چمران	۵ انستیتو	۱۹	۱۹۳۸۶	کاردانی - کارشناسی
۷	دانشگاه پیامبر اعظم (واحد خواجه نصیر کرمان)	دو مرکز	۱۲	۱۰۳۵	کاردانی - کارشناسی
۸	دانشگاه آزاد اسلامی کرمان	۷	۹۵	۱۴۹۴۰	کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد

بهداشت و درمان

در سال ۸۷ به ازای هر صد هزار نفر در استان کرمان ۲۱ پزشک عمومی ۱۸ پزشک متخصص ۵/۵ دندانپزشک و ۱/۲ داروساز نفر بوده است. همچنین به ازای هر ۸۰۲ نفر یک تخت بیمارستان وجود داشت. و به ازای هر ۱۶۵۰۰ نفر یک واحد آزمایشگاهی، هر ۱۰۸۰۰ نفر یک داروخانه، به ازای هر ۳۴۰۰۰ نفر یک پایگاه اورژانس در استان وجود داشت.

با توجه به جمعیت روستایی استان (۱۱۶۳۹۳۰) تعداد ۸۲۸ خانه روستایی در استان وجود داشت که به ازای ۱۴۰۰ نفر یک خانه روستایی در استان وجود داشت.

در سال ۵۹ در سطح استان ۱۸ بیمارستان و زایشگاه با ۱۳۰۸ تخت ۱۵۱ درمانگاه و تعداد ۳۰ آزمایشگاه و ۴۱ داروخانه وجود داشت و در این سال در استان تعداد ۳۱۸ نفر پزشک (عمومی و متخصص) و ۳۵ دندانپزشک بوده است.

مقایسه آمار سال ۱۳۵۹ با سال ۱۳۸۷ نشان از رشد چشمگیر خدمات بهداشتی و درمانی طی ۳۰ ساله انقلاب اسلامی در استان کرمان داشته است. که بارزترین آنها را می توان به گسترش میزان پایگاه های اورژانس به ویژه اشاره کرد.

تربیت بدنی

سرانه ورزشی در استان کرمان در سال ۵۷ تنها ۱۶ سانتی متر برای هر نفر بود که این عدد در سال ۸۴ به ۳۰ سانتی متر رسید و با تلاش و همت مسئولان به ۵۶ سانتی متر در سال ۸۸ رسید. با توجه به میانگین کشوری که یک متر است هنوز استان فاصله دارد. در سال ۵۹ در استان ۱۶ زمین چمن فوتبال، ۲۷ استادیوم، ۱۷ سالن ورزشی و ۱۵ استخر وجود داشت که این میزان در سال ۸۷ به ۱۰۱ سالن ورزشی، ۳۸ زمین چمن فوتبال و ۲۶۲ زمین ورزشی روباز رسیده است.

شکل ۱۱-۶- استادیوم ورزشی شهید باهنر کرمان

درس پانزدهم : چشم انداز آینده استان

در درس قبل با دستاوردهای انقلاب شکوهمند اسلامی در استان کرمان آشنا شدیم؛ استان کرمان به جهت داشتن استعدادهای خدادادی و توان بالا در عرصه های طبیعی و نیروی انسانی فعال و متخصص سزاوار این است که از جایگاهی والا برخوردار باشد ما در این درس سعی داریم که چالش های فراروی توسعه استان را بیان کنیم و امید است با برطرف شدن این محدودیت ها و تنگناها در یک افق ۲۰ ساله شاهد توسعه و شکوفایی استان مان باشیم.

برخی از مهم ترین مشکلات و محدودیت های توسعه استان

- الف) کمبود ریزش های جوی و نبود بارش کافی در استان
- ب) وجود مخاطرات طبیعی فراوان در استان (زلزله - خشکسالی - سرمازدگی - هجوم ماسه های روان)
- ج) کاهش سطح آب های زیرزمینی در اکثر دشت ها به ویژه نواحی شمالی استان
- د) عدم توجه به صنایع جنبی مربوط به کشاورزی و معادن موجود در استان
- هـ) عدم توجه به بافت شهری مناسب و هجوم بی رویه روستاییان به شهرها

بیشتر بدانیم

در سال ۱۳۸۵ حدود ۱/۵ میلیارد دلار کالای صادراتی در استان کرمان تولید شده که تنها ۷۰۰ میلیون دلار، یعنی کمتر از نصف آن از طریق گمرکات این استان صادر شده است در زمینه تولیدات صنعتی و پتروشیمی استان کرمان در رده پنجم کشور است در حالی که در صادرات این بخش رتبه ۲۷ کشور را داراست. در بخش معدن جزء سه استان اول کشور هستیم. اما صادرات معدنی استان کرمان یک صدم تولیدات آن و در رتبه ۲۶ کشور قرار دارد. در زمینه فرش نیز کرمان دچار افت قابل ملاحظه ای شده است و در تولید، در رتبه های برتر کشور ولی در صادرات در رتبه ۲۶ کشور قرار دارد که جای بررسی و کنکاش زیادی دارد. تنها در بخش کشاورزی است که هم در تولید و هم در صادرات رتبه اول کشور به استان کرمان اختصاص دارد. شایان ذکر است که در ۳ سال اخیر با پیگیری های مستمر و جدیت مسئولان مختلف این وضعیت رو به بهبود است.

شکل ۱۲-۶- شیوه‌های نوین آبیاری (بارانی)

شکل ۱۳-۶- احیای پوشش گیاهی جهت تثبیت شن‌های روان

شکل ۱۴-۶- هجوم ماسه‌های روان و ایجاد مشکل برای خطوط راه آهن

مهم‌ترین اهداف و راهبردهای پیشنهادی برای توسعه پایدار استان

● اهداف و راهبردهای توسعه در بخش کشاورزی و منابع طبیعی

الف) استفاده از شیوه‌های نوین آبیاری جهت کاهش مصرف آب

ب) بازاریابی محصولات کشاورزی در داخل و خارج از کشور

ج) استفاده از شیوه‌های کشاورزی جدید همراه با اصلاح گونه‌های گیاهی

د) بارور کردن ابرها جهت ایجاد باران مصنوعی با توجه به خشکسالی چندین ساله استان

هـ) تثبیت شن‌های روان برای جلوگیری از گسترش بیابان‌ها در شهرستان‌های ریگان و بم

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

● اهداف و راهبردهای توسعه در بخش آب

علاوه بر اهداف پیشنهادی توسعه پایدار آب که در بخش کشاورزی و منابع طبیعی بیان شد در اینجا نیز به طور جداگانه به برخی دیگر از موارد توسعه آب به شرح زیر می پردازیم :

راه حل کوتاه مدت : که همان جلوگیری از حفر چاه و بستن چاه های غیر مجاز، کنترل و جلوگیری از اضافه برداشت چاه های مجاز است.

شکل ۱۵-۶- سد سیرجان

راهکار میان مدت : آبخیزداری و سدسازی است که از جمله اقدامات در این خصوص ساخت چند سد مهم مانند نساءبم، سد بافت، و سد شهیدان امیر تیموری (صفا رود رابر) و... است.

از راهکارهای بلند مدت : انتقال آب حوضه به حوضه برای شهرهای شمالی است.

شکل ۱۶-۶- سد سنگریزه ای نساءبم

● اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در بخش صنعت و معدن

- ایجاد صنایع تبدیلی و بسته بندی بیشتر در بخش کشاورزی
- تجهیز و توسعه شهرک های صنعتی و مطالعه شهرک های صنعتی جدید در استان
- احداث و راه اندازی صنایع مادر با توجه به توان بالای معدنی استان
- پیشگیری از آلودگی های زیست محیطی و کاهش آن از طریق اجرای طرح های زیست محیطی
- گسترش فعالیت های اکتشافی به منظور دستیابی به پتانسیل های جدید
- ایجاد کارخانه های فراوری جهت جلوگیری از ارسال مواد خام به سایر استان ها
- آموزش و بالا بردن توان نیروی انسانی و ایمنی محیط کار جهت جلوگیری از بروز خطرات احتمالی

شکل ۱۷-۶- کارخانه سیمان کرمان

شکل ۱۸-۶- کارخانه سیم و کابل کرمان

شکوفایی استان کرمان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

● اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در بخش میراث فرهنگی و گردشگری

- احیا و مرمت بناهای تاریخی و دیدنی
- شناساندن مناطق دیدنی و جاذبه‌های استان به توریسم داخلی و خارجی
- احداث و راه اندازی هتل‌ها و مراکز فروش تولیدات محلی و صنعتی، در مناطق توریستی استان
- ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
- ایجاد پروازهای داخلی و خارجی بیشتر در سطح استان جهت سهولت رفت و آمد
- ایجاد دفاتر خدماتی گردشگری و راه اندازی تورهای استان گردی
- اجرای هر چه سریع‌تر طرح فاضلاب شهر کرمان که بالا آمدن آب سبب تخریب اماکن دیدنی شده است.

شکل ۲۰-۶- مسجد جامع کرمان

شکل ۱۹-۶- باغ شاهزاده ماهان

شکل ۲۱-۶- منطقه ویژه اقتصادی ارگ جدید بم (کارخانه خودروسازی)

شکل ۲۲-۶- اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان

● اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در بخش بازرگانی و حمل و نقل

- تسريع در احداث بزرگراه‌ها و جاده‌های دو بانده استان
- تسريع در احداث خطوط ریلی و ارتباط با سایر استان‌ها
- توسعه و ارتقای فرودگاه‌های استان، طراحی و مطالعه فرودگاه‌های جدید در سایر شهرستان‌ها
- ایجاد مناطق ویژه اقتصادی در مناطقی از استان

● اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در زمینه آموزش عالی و آموزش و پرورش

- توسعه و نظارت علمی و دقیق در ساخت فضاهای آموزشی به‌ویژه در روستاهای استان
- به‌کارگیری و ساماندهی نیروی انسانی متخصص در آموزش و پرورش و آموزش عالی
- توزیع عادلانه منابع، فرصت‌ها و امکانات با نگاه عدالت آموزشی مخصوصاً در مناطق محروم استان
- توسعه و تجهیز فضاهای آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی
- توسعه تحصیلات تکمیلی با توجه به نیاز و توان‌های استان
- توسعه مراکز فنی و حرفه‌ای در سطح استان

فعالیت

- از طرح‌های انجام شده در محل سکونت خود در زمینه بهداشت و درمان توسط دولت جمهوری اسلامی نمونه‌هایی را ذکر کنید.

اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در زمینه بهداشت و درمان

- ایجاد مراکز درمانی و بهداشتی مناسب به ویژه در مناطق محروم استان
 - توجه به وضعیت سلامت خانواده‌ها به ویژه با طرح پزشک خانواده
 - تقویت بیمارستان‌های نواحی جنوبی به پزشک متخصص و فوق تخصص و ایجاد مراکز تشخیص طبی
 - برنامه ریزی جهت ایجاد سهمیه پذیرش دانشجوی بومی برای دانشگاه‌های علوم پزشکی استان
 - ساماندهی ۱۵۰ هزار افغانه موجود در استان که ناقل بسیاری از بیماری‌ها می‌باشند.
 - کاهش استفاده از کودها و سموم دفع آفات نباتی که در استان ۵ برابر میانگین جهانی است.
 - سرمایه گذاری و ورود بخش خصوصی و پزشکان در طرح‌های درمانی استان
- #### اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در بخش اجتماعی، فرهنگی
- گسترش مراکز فرهنگی در استان (سینما - کتابخانه و ...)
 - ایجاد فرصت‌های شغلی برای کاهش نرخ بیکاری
 - ساماندهی افغانه که ۱۰ درصد جمعیت استان را تشکیل داده‌اند و ۹۰ هزار شغل را از جمعیت ۱۴/۹ درصدی بیکار استان در اختیار دارند.

اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در زمینه تربیت بدنی

- تکمیل پروژه‌های ورزشی
 - سرمایه گذاری در رشته‌های ورزشی متناسب با هر منطقه
 - احداث سالن‌های ورزشی چند منظوره
 - توجه به ورزش بانوان و تقویت رشته‌های مخصوص بانوان
 - راه‌اندازی و فعال کردن هیئت‌های رشته‌های مختلف ورزشی در سراسر استان
- #### اهداف و راهبردهای توسعه پایدار در بخش عمران شهری و روستایی
- تسریع در عملیات گاز رسانی به تمامی مناطق استان به ویژه نواحی سردسیر
 - اصلاح و ترمیم شبکه آب آشامیدنی
 - ساماندهی و مرمت بافت‌های فرسوده و محلات قدیمی شهرها
 - اجرا و ساماندهی طرح‌های هادی روستایی
 - ایجاد تسهیلات لازم جهت بهبود وضعیت (مسکن - اشتغال) روستاییان و جلوگیری از مهاجرت آنها
 - برنامه‌ریزی جهت بالا بردن کیفیت راه‌های روستایی و شهری
 - جلوگیری از ساخت و ساز غیر اصولی و بالا بردن کیفیت ابنیه روستاها و شهرها
 - توسعه مراکز ICT روستایی، خانه بهداشت در سطح روستاهای استان

بیشتر بدانیم

مواد مخدر به عنوان چهارمین تهدید مهم جهان بزرگ‌ترین مشکل کرمان است و سال‌هاست مردم این سرزمین بار سنگین فرهنگی و اجتماعی این پدیده شوم را به دوش می‌کشند. مواد مخدر چهارمین تهدید بزرگ جهان بعد از فقر، آلودگی محیط زیست و بمب هسته‌ای است. یکی از آسیب‌هایی که کرمان را به شدت مورد تهدید قرار داده، بحث قاچاق مواد مخدر از افغانستان و استان‌های شرقی به سایر مناطق کشور و اروپا از مسیر کرمان است و استان کرمان تنها به این دلیل مدت‌هاست که بار سنگین فرهنگی و اجتماعی قاچاق مواد مخدر را به دوش می‌کشد و متحمل خسارات زیاد مالی و تقدیم هزاران شهید برای مقابله با این بلای خانمان سوز شده است.

تقدیر و تشکر

در پایان مراتب تقدیر خود را از همکاری نهادها، سازمان‌ها و ارگان‌های زیر که مؤلفان را یاری کرده‌اند، اعلام می‌داریم و از دبیران فرهیخته و سرگروه‌های جغرافیا در سراسر استان که نظرات و پیشنهادهای ارزشمند و سازنده خود را با ما در میان گذاشتند، سپاسگزاری می‌نمائیم.

معاونت مدیریت و برنامه‌ریزی استانداری استان کرمان	اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کرمان
سازمان جهاد کشاورزی شمال و جنوب استان کرمان	سازمان صنایع و معادن استان کرمان
سازمان هواشناسی کرمان	سازمان آب منطقه‌ای استان کرمان
اداره کل راه و ترابری شمال و جنوب استان	مرکز کرمان شناسی
بخشداری شهداد	سازمان فضایی ایران

از ریاست محترم و معاون محترم آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان به خاطر حمایت‌های مجدانه، رئیس گروه تکنولوژی و گروه‌های آموزشی اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان به جهت برنامه‌ریزی و هماهنگی لازم و از شرکت خدمات رایانه‌ای رایان‌گستر ساینما برای انجام طراحی و امور گرافیکی این اثر سپاسگزاریم و موفقیت همه این عزیزان را در خدمت به گسترش علم و توسعه فرهنگ اسلامی در کشور از خداوند متعال خواستاریم.

از کلیه صاحب نظران و دبیران محترم و دانش‌آموزان و اولیای آنان خواهشمندیم نظرات اصلاحی درباره مطالب این کتاب را به نشانی گروه‌های آموزشی متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان - صندوق پستی ۳۵۳ و یا پست الکترونیکی زیر ارسال نمایند.

آدرس اینترنتی گروه جغرافیای استان کرمان : <http://geography.kermanedu.ir>

گروه مؤلفان و گروه آموزشی جغرافیای اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان

